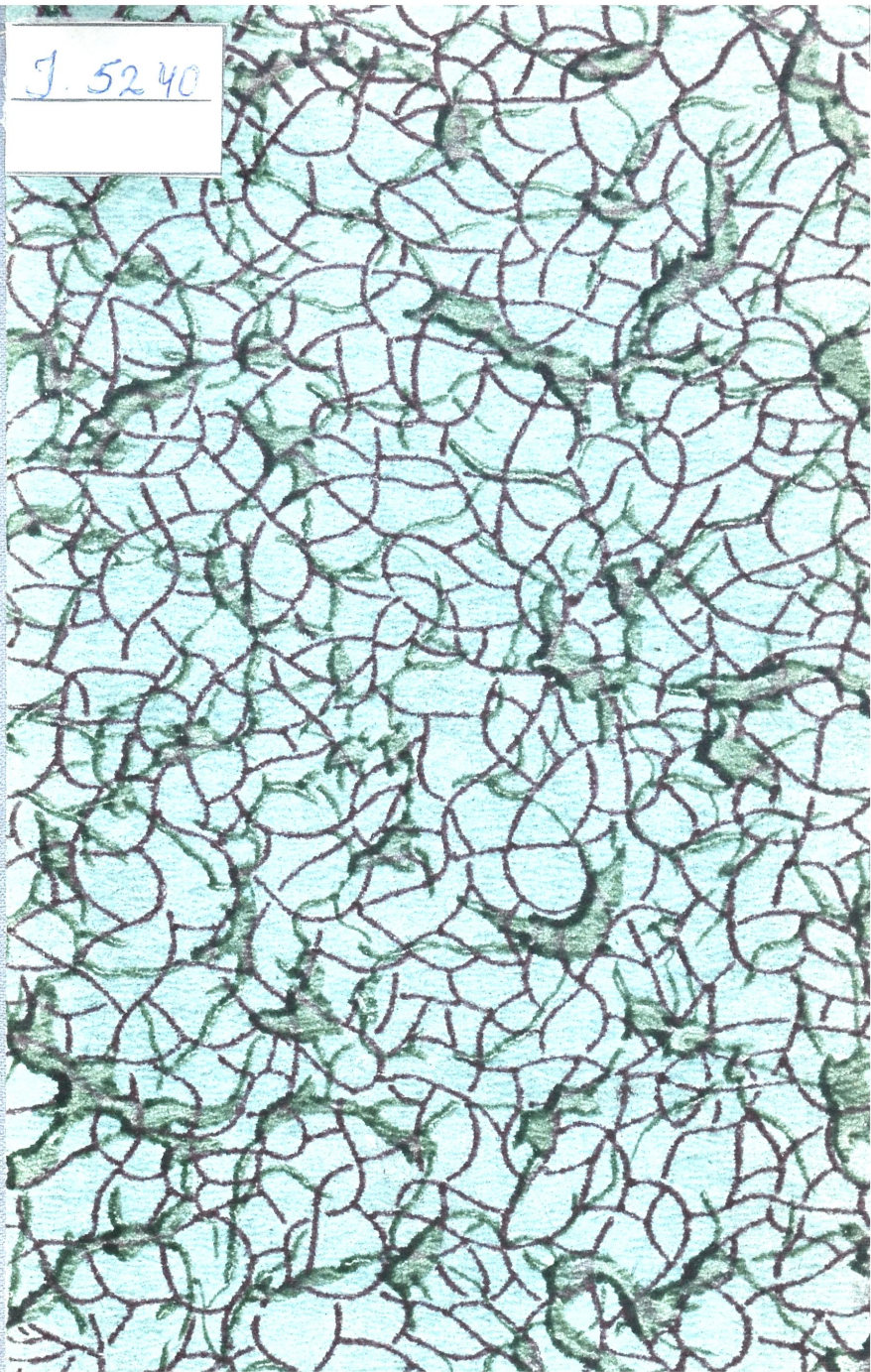

J. 5240

61(038)

კ-5240

სახელმწიფო უნივერსიტეტი.
დიაგნოსტიკის კათედრა.

ძვ. 2016 - 41631

მასალები

დიაგნოსტიკის ტექნიკის შესახებ.

თფილისი.

სახელმწიფო სტამბა

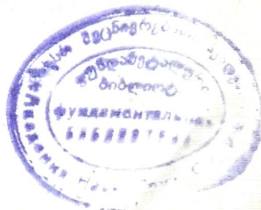
1920

წინასიტყვაობა.

დიაგნოსტიკის შესწავლის დროს აუცილებლად საჭირო იყო ამ თავითვე შეგვედგინა ცოტად თუ ბევრად დამაკმაყოფილებელი ტერმინოლოგია. ამის გამო ჩემდამი რწმუნებული კლინიკის ასსის-ტენტის, მ. წინამძღვრიშვილის, ორდინატორების ი. აბაკელიას, ნ. მახვილაძის, აგრეთვე ექ—ბის ვ. ლამბაშიძის, შ. მიქელაძის თანამშრომლობით ჩვენ შევადგინეთ და გამოვეცით ეს მასალა სადიაგნოსტიკო ტერმინოლოგიისა.

ექვს გარეშეა, რომ მასში ბევრი ნაკლი აღმოჩნდება და უმჯველად დასჭირდება შესწორება, რომელსაც იკისრებს უნივერსიტეტთან არსებული სატერმინოლოგიო კომისია. ჯერ-ჯერობით კი გვეგონია, რომ ჩვენი შრომა რამდენადმე მაინც დააკმაყოფილებს ტრუდენტთა აუცილებელ მოთხოვნილებას.

პრ. ალადაშვილი.

7.5240

A.

- Афонія—აფონია, ხმის დაკარგვა.
Ателектазь легкаго—ფილტვის (ატელექტაზი) დაფუშვა.
Аномалія—ანომალია ბუნებრივი ნაკლი.
Астма бронхіальная—ბრონხიალური სულის ხუთვა, ასტმა.
Амфорическое дыханіе—ამფორიული სუნთქვა (ამფორა—ქურქელი).
Абсолютный—სრული, აბსოლუტური.
Аневризма—ანევრიზმა, გაგანიერება.
Анемія—სისხლნაკლებობა, ანემია.
Ассиметричный—უთანასწორო, ასიმეტრიული.
Аритмія—ურიგო, ურითმო.
Анамнезь—ანამნეზი, ავადმყოფის წარსული.
Аускультация—აუსკულტაცია, მოსმენა.

Б.

- Бочкообразная грудная клітка—კასრისებრი გულმკერდი.
Бронхіальное дыханіе—ბრონხიული სუნთქვა.
Болѣзненный—მტკივნეული.
Бронхофонія—ბრონხოფონია.
Бронхоэктазія—ბრონხოექტაზია, ბრონხის გაგანიერება.
Бѣлокъ—ცილა.
Блѣдный—ფერმკრთალი.
Безпокойство—მოუსვენრობა, შფოთვა.
Безвоздушный—უჰაერო.

В.

- Влажный кашель—სველი ხველა.
Вороонкообразная грудь—ძაბრისებრი მკერდი.
Вертебральная лінія—ხერხემლის ხაზი.
Выпячиваніе области сердца—გულის არეს გამოდრეკა.
Везикулярное дыханіе—ვეზიკალური სუნთქვა.
Вдохъ—შესუნთქვა.
Выдохъ—ამოსუნთქვა.
Воспалительный выпоть—ანთებადი სითხე.

Вторичный—ზედღართული, მეორედი.
Врожденный—თანდაყოლილი, თანზობილი.
Вздутие живота—მუცლის შეშვებვა.
Венозный застой—ვენური შეგუბება.
Водянка—წყალმანიკი.
Водянистость крови—სისხლის წყლიანობა.

Г.

Гипертрофія—ჰიპერტროფია, ზრდა.
Границы органов—ორგანოთა საზღვრები.
Глубокое дыханіе—ღრმა სუნთქვა.
Герпесъ—ჰერპესი, ნასიცხი.

Д.

Діагностика—დიაგნოსტიკა.
Діагнозъ—დიაგნოზი, ავადმყოფობის აპოცნობა.
Дыхательное движение—სუნთქვითი მოძრაობა.
Дифференціальный діагнозъ—დიფერენციალური დიაგნოზი.
Диссоціація сердца—გულის დისსოციაცია.
Діастола—დიასტოლა, ვაშლის ხანა.
Дыханіе глубокое—ღრმა სუნთქვა.
„ поверхностное — ზერელე სუნთქვა.
„ смѣшанное — შერეული „
„ неопредѣленное—გამოურკვეველი „
„ ослабленное—მოდუნებული „
„ жесткое—მაგარი „
„ везикулярное—ვეზიკალური „
„ бронхиальное—ბრონხიული „
„ амфорическое—ამფორიული „
„ саккадированное—ნაწყვეტ-ნაწყვეტი „

Ж.

Желтуха—სიყვითლე.
Желтушная окраска—ნალველის ფერი.

З.

Звучный—ხმოვანი.
Замедленный пульсъ—ნელი ძარღვის ცემა.
Запоръ—სიყაბზე, მუცელში შეკრულობა.

Застой крови—სისხლის შეგუბება.
Закупорка сосудов—ძარღვა და ცოცხლობა.

II.

Исторія болѣзни—ავადმყოფობის ის ზორია.
Испражнение—განავალი.
Изнурительный—დამასუსტებელი.
Искривленіе позвоночника—ხერხემლის მოდრეკილობა.
Инфильтрація—ინფილტრაცია.

III.

Кашель—ხველა, ხველება.
„ безвучный—უხმო ხველა.
„ жесткій—მაგარი „
„ мягкій—რბილი „
„ влажный—სველი „
„ сухой—მშრალი „
„ лающий—მყეფარე „
„ грубый—ტლანჭი „
„ глухой—ყრუ „

Кифозъ -- კითოზი, ხერხემლის კუთხისებრი გამოდრეკა.
Куриная грудь—ქათმის მკერდი.
Каверна—კავერნა, ფილტვის ღრუ.
Кривая пульса—ძარღვის ცემის მრუდე.
Кровоизліяніе—სისხლის ჩაქცევა.
Капиллярный пульсъ—კაპილარის პულსი.
Крегитирующие хрипы—კრეპიტული ხიხინი.
Компенсация—კომპენსაცია, ნაკლის შევსება.
Колбовидные пальцы—კომბლისებრი თითები.
Кровотеченіе—სისხლის დენა.
Кровообращеніе—სისხლის მიმოქცევა.
„ коллатеральное—კოლატერალურა ანუ შემოვლითი.
Кахексія—კახეკსია.
Колеланія температуры—სიცხის ცვალებადობა.
Крыловидное отставаніе лопатокъ—ფრთისებური მდებარეობა ბეჭებისა.
Кризисъ—კრიზისი, სწრაფი განელება.
Крвовая рвота—სისხლის ლებინება, სისხლის რწყევა.
Крвохарканія—სისხლით ხველა.

Колики—ჩხვლეტა, ქვაღვა.
Кровяная волна—სისხლის ტალღა.

II.

Лихорадка—ცხელება.

- „ нагноительная — დაჩირქებითი ცხელება.
- „ постоянная—მუდმივი „
(Febr. continua)
- „ послабл. типа—ხანგანელებითი „
(tebr. remittens)
- „ перемежающ. типа—ხანგამოშვებითი „
(tebr. intermittens)
- „ неправильного типа—უწესრიგო „
- „ изнурительная—დამასუსტებელი „

Ложный кризисъ—ცრუ კრიზისი.

Лордозъ—ხერხემლის შედრეკა, ლორდოზი.

Лопаточная линия—ბეჭის ხაზი.

Линия стернальная—მკერდის ხაზი.

- „ медиальная—შუა ანუ მედიალური.
- „ парастернальная—მკერდის გარე ანუ პარასტერნალური
- „ подмышечная—ილიის (წინა, შუა, უკანა).
(передняя, сред., задн.)
- „ лопаточная—ბეჭის
- „ вертеброминая—ხერხემლის
- „ сосковая—ღვრილის ხაზი.

III.

Макрогта—ნახველი.

- „ кровянистая—ნახველი სისხლნარევი.
- „ ржавая—ქანგის ფერი.
- „ комковатая „ გუნდოვანი.
- „ слизистая „ ლორწოვანი.
- „ гнойная „ ჩირქიანი, ჩირქნარევი.

Металлический звукъ—ლითონის ხმა.

Метеоризмъ—მუცლის ბერვა, მეტეორიზმი.

Менструация—რაგი, თვიური წესი.

Мурлыканіе—(Fremissement cataire)—ლრუტუნბი.

Мутность—სიმღვრივე.

Множественный—მრავლობითი.

Н.

Наслѣдственность—მემკვიდრეობა.

Нарушение функций—ფუნქციის, მოქმედების დარღვევა.

Надчревный угол—სტომაქის ზემო კუთხე.

Недостаточность клапанов сердца—ნაკლოვანება გულის სარქველთა.

О.

Одышка—ქოშინი.

„ инспираторная — ქოშინი შესუნთქვითი, ინსპირიული.

„ эспираторная — „ ამოსუნთქვითი, ექსპირიული.

„ смѣшанная — „ შერეული.

„ приступами — „ ხანგამოშვებითი.

„ постоянная — „ მუდმივი.

Область сердца—გულის არე.

Отрыжка—ბოყინი.

Отѣкъ—შეშუბება.

Объективное изслѣдование—ობექტიური გამოწვავა.

Окружность груди—გულ-მკერდის ირგვლივი ზომა.

Ощупываніе—შეხება.

Опуханіе—გასივება.

Опухоль—სიმსივნე, ხორცმეტი.

Ознобъ—შექრუოლება.

Ознобъ потрясающій—ძაგძაგი.

Острый—მაფრი, მწვავე.

Осадокъ—ნალექი.

Осложненіе—გართულება.

Определеніе болѣзни—სნეულების განმარტება.

Оттѣнокъ—ელფერი.

П.

Пульсовая волна—პულსის ტალღა.

Восходящее колѣно—ამავალი მუხლი პულსის ტალღისა.
Нисходящее колѣно—ჩამავალი მუხლი.
Прибавочныя приподнятія, катакритическія приподнятія—დამატებითი, ანუ კატაკრიტიული წვეტები პულსის ტალღებისა.

Пульсъ **венный**—ვენის პულსი.

” | **Прямой систолический**—პირდაპირი, ანუ სისტოლისა.
| **Обратный, диастолический**—უკუტეული, ანუ დიასტოლისა

Первичная гипертрофия—პირვანდელი ჰიპერტროფია.

вторичная—ზედდართული.

Подагрические узлы—პოდაგრის კვანძები.

Периоды лихорадки—ცხელების პერიოდები.

| **Stad. incrementi**—ხანი ვანვითარების.
” **fastigii**—ხანი გამწვავებისა.
” **decrementi**—ხანი განელებისა.

Порокъ сердца—გულის მანკი.

Питание—საზრდობა.

Предрасположение—მიდრეკილება.

Паралитическая ирудная клѣтка—გაბრტყელებული, პარალიტიური.

Переутомление сердца—გულის დაქანცვა.

Подострый—მომწვავო, მომხატრო.

Поражение—ზიანი, დაზიანება.

Предвѣстники—წინასწარი ნიშნები.

Притупление—მოყრეუბა.

Предполагаемая причина—საგულეპელი მიზეზი.

Пролежни—ნაწოლები.

Полость—ღრუ.

Пульсъ—ძარღვის ცემა, მაჯის ცემა, პულსი.

величина пульса—პულსის ზომა.

напряжение пульса—პულსის სიძვრივე.

наполнение, объемъ пульса—პულსის მოცულობა.

частота пульса—პულსის სიხშირე.

ритмъ пульса—რიტმი პულსისა.

форма пульса—ფორმა პულსისა.

Пульсъ большой { პულსი დიდი.
(Pulsus magnus) {

” **малый** { პატარა
” (parvus) {

” **частый** { ხშირი.
(frequens) {

” **рѣдкій** { იშვიათი.
(rarus) {

(Pulsus) напряженный	}	შკერივი, შავარი.
(durus)		
„ мягкий	}	რბილი.
(mollis)		
„ ритмичный	}	სწორი, რითმიული.
(regularis)		
„ аритмичный	}	უსწორო, ურითმო.
(irregularis)		
„ полный	}	სავსე
(plenus)		
„ пустой	}	ცარიელი.
(inanis)		
„ нитьевидный —ძაფი ებური.		
Пульсъ скорый	}	სწრაფი პულსი.
Pulsus (ccler)		
„ медленный	}	ნელი „
(tardus)		
„ дикротический —დიკროტიული, ორმაგი პულსი.		
„ bigeminus —ორწყობადი პულსი.		
„ trigeminus —სამწყობადი „		
„ intermittens —ხანგამოშვებითი.		

Пульсовая волна—ძარღვის ცემის ტალღა.

Передне-задн. разм. гр. клѣтки—პირდაპირი დიამეტრი გულმკერდისა.

Поперечный размѣр „ „ გარდიგარდმო „ „

Периодъ болѣзни—ავადმყოფობის ხანა, პერიოდი.

Покашливаніе—წამოხველება.

Полулунное пространство Траубе—ტრაუბეს ნამგლისებრი სივრცე.

Пневмотораксъ—ჰნემოტორაქსი.

P.

Рубецъ—შენახორცი.

Ритмъ—რითმი.

Раздвоеніе тона—ტონის ორად გაყოფა.

Резистентность—სიმკვრე, რეზისტენტობა.

Расширеніе—გავანიერება.

- Разрывъ сосуда—ძარღვის გასქდომა.
Равномѣрный—თანაბარი.
Распространеніе звука—ხმის გავრცელება.
Рахитическія четки—რახიტიული კრიალოსანი.

С.

- Сокращеніе—შეკუმშვა.
Суженіе—შევიწროება.
Скѣрость—სისწრაფე.
Смѣщеніе сердца—გულის გადაწევა.
Сапожняя грудь—ხარაზის მკერდი.
Субнормальная тем-ра—სუბნორმალი ტემპერატურა, ქვენორმალი ტ-რა.
Сыпь—პარტახტი.
Сложный—რთული.
Сравнительная перкуссия—შესადარი პერკუსია.
Сдавленіе легкаго—შეკუმშვა ფილტვისა.
Смѣшанный—შერეული.
Синхроничный—თანადროული.
Случайный—შემთხვევითი.
Сложеніе—აგებულება.
Симптомъ—ნიშანი, სიმპტომი.
Симметричный—თანასწორი, სიმეტრიული.
Сердечный горбъ—გულის კუზი.
Содержимое—შიგ არსებული.
Сердечный толчекъ—გულის საძგერი

Т.

- Типъ дыханія სუნთქვის ტიპი, წესი.
Тошнота—ზიდება, გულის რევა.
Тупой звукъ—ყრუ ხმა.
Токъ крови—სისხლის მდინარეობა.
Теченіе блѣзны—სნეულების მიმდინარეობა.
Тенезмы—ჭინთვა.
Трансудация—შეშუპებითი გამოყოფა, ტრანსუდაცია.
Тимпаническій—звукъ—ტიმპანიური ხმა, დაფის ხმა.

Тихій звукъ—ჩუმი ხმა.

Толчекъ верхушечный—გულის მწვერვალის საძგერი.

Полож. верх. толчка—გულის საძგერის მდებარეობა.

Смѣщеніе верх. толчка—გულის საძგერის გადაწევა.

Сила верхуш. толчка—გულის საძგერის სიძლიერე.

Тоны сердца—გულის ბგერა (ტონი).

„ чистые—წმინდა.

Систолическій тонъ—სისტოლის ტონი;

Дістолич. тонъ—დიასტოლის „

Усиленный тонъ—ძლიერი „

Ослабленный тонъ—შესუსტებული „

Акцентуирован. тонъ—აქცენტიანი „

У.

Уплотнение легкаго—ფილტვის გამკვრივება

Устье аорты—აორტის შესართავი.

Уменьшение напряжения—მოდუნება.

Уровень жидкостн—სითხის დონე.

Ф.

Фурункулъ—ძირძიბა.

Феномень—ფენომენი.

Функция—ფუნქცია, მოქმედება.

Флюктуация—ფლუქტუაცია, სითხის რყევა.

Физическое изслѣдованіе—ფიზიკური ვაშინჯვა.

Х.

Хрипы—ხიხინი.

„ сухіе: — მშრალი ხიხინი.

„ жужжащіе — მოზუზუნე „

„ свистящіе — მსტვენავი „

„ гудящіе — მოგუგუნე „

„ шипящіе — მოშიშინე „

„ влажные — სველი „

Хрипы—	мелко-пузырчатые—	წვრილ ბუშტოვანი ხიხინი	
„	средне-пузырчатые—	საშუალო ბუშტოვანი	„
„	крупно-пузырчатые—	მსხვილ ბუშტოვანი	„
„	рыхлые—	ფხვიერი	„
„	трескущие—	ტკაცუნა	„
„	металлические—	წკრილა	„
„	звучные—	ხმოვანი	„
„	созвучные—	თანახმოვანი	„
„	глухие—	ყრუ	„
„	крепитирующие—	კრეპიტული	„
„	субкрепитирующие—	სუბკრეპიტული	„

II.

Цианозъ—სილურჯე, ციანოზი.

Циркуляция крови—სისხლის მიმოქცევა.

III.

Шумъ дыхательный—სუნთქვის ხმა.

„ плеска—ხმა უხევისა.

„ треснувшего горшка—გაბზარული ქილის ხმა.

„ волчка—ბზრიალას ხმა.

„ сердечный — გულის შეილი.

„ мягкий—რბილი „

„ дующий—შრილა „

„ царапающий—მეხაქნაეი „

„ систолический—სისტოლის „

„ диастолический—დიასტოლის „

„ пресистолический—სისტოლას წინა „

„ постистолический—სისტოლის შემდეგი „

„ анемический—ანემიის, სისხლნაკლებობის „

„ трения плевры—პლევრას ხახუნის ხმა.

„ „ перикардальный — პერიკარდიუმის ხახუნის ხმა.

„ „ экстраперикардальный—ეკსტრაპერიკარდიული პერიკარდიუმის გარე.

Шумы сосудистые—სისხლის ძარღვთა შუილი.

Шумъ падающей капли—წყვეთის ხმა.

„ мышечный—კუნთის „

Шелушение—აქერცვლა.

Шереховатая поверхность—ხორკლიანი ზედაპირი.

ჟ.

Экссудация—ანთებადი სითხის გამოყოფა.

Экссудатъ—ანთებადი სითხე, ექსუდატი.

Экстрасистола—გულის ნაადრევი შეკუმშვა.

